

ნარკოტიკული დანაშაულის საგანი ქართული სისხლის სამართლის მიხედვით*

ასოცირებული პროფესორი, სამართალის დოქ. *ირაკლი დვალიძე*, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

I. ნარკოტიკული დანაშაულის საგნის ზოგადი დახასიათება

საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის XXXIII თავი ნარკოტიკულ დანაშაულებს ეძღვნება. მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული თავის დასახელებაში მხოლოდ ტერმინი „ნარკოტიკული“ მოხსენიებული, დასჯად ქმედებათა არეალში ასევე იგულისხმება ზოგიერთი სხვა ისეთი ნივთიერება, რომლებიც არ არის ნარკოტიკული საშუალება, თუმცა ადამიანის ცენტრალურ ნერვულ სისტემაზე გავლენას ახდენს და ნარკოტიკული საშუალებებით გამოწვეული თრობის მსგავს მდგომარეობას იწვევს. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული ნარკოტიკული დანაშაულის საგანი შეიძლება იყოს:

1. ნარკოტიკული საშუალება;
2. ნარკოტიკული საშუალების ანალოგი;
3. ფსიქოტროპული ნივთიერება;
4. ფსიქოტროპული ნივთიერების ანალოგი;
5. პრეკურსორი;
6. ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერება;
7. ძლიერმოქმედი ნივთიერება;
8. სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ნივთიერებათა შემცველი მცენარეები და სოკოები.

სსკ-ის XXXIII თავში მოცემულ ნორმათა უმეტესობა ბლანკეტურია. შესაბამისად, იმისთვის, რომ დავადგინოთ, თუ რა ნივთიერებების უკანონო ბრუნვაზეა საუბარი, აუცილებელია მივმართოთ **„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლო-**

* წინამდებარე ტექსტი წარმოადგენს მოხსენებას, რომელიც 2018 წლის 2-3 ნოემბერს, თბილისში გამართულ გერმანულ-ქართულ საერთაშორისო კონფერენციაზე – ნარკოტიკული დანაშაული და სისხლის სამართლის პოლიტიკა – ნავიკითხე.

გიური დახმარების შესახებ“ საქართველოს 2012 წლის 22 მაისის კანონს და **„ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერებების შესახებ“** საქართველოს 2014 წლის 16 აპრილის კანონს. ძლიერმოქმედი ნივთიერების დეფინიცია ცალკე რომელიმე კანონში მოცემული არ არის.

„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“ კანონის მე-4 მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით, „სიებს ავტომატურად მიეკუთვნება მათში შეტანილ ნივთიერებათა, აგრეთვე მათი მარილების, ეთერების, ფუძეებისა და იზომერების წამლის ფორმები, ასეთების არსებობის შემთხვევაში, ნებისმიერი სავაჭრო დასახელებით, გარდა ამ კანონით გათვალისწინებული გამონაკლისი შემთხვევებისა.“ მსგავსი მითითებები ასევე მოცემულია თანდართული ცხრილების შესაბამის შენიშვნებში.

როდესაც ვსაუბრობთ სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ნივთიერებათა შესაბამის ცხრილებზე, მხედველობაში უნდა ვიქონიოთ ის გარემოება, რომ ეს ცხრილები აუცილებელია არამხოლოდ სისხლისსამართლებრივი, არამედ ადმინისტრაციულსამართლებრივი პასუხისმგებლობის განსაზღვრისთვისაც. მაშასადამე, **„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“** კანონი აუცილებელი ნორმატიული ბაზაა ნარკოტიკული საშუალებების უკანონო ბრუნვისას ქმედების დანაშაულად ან გადაცდომად მიჩნევისთვის.

აქვე მოკლედ ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარვევათა კოდექსის 45-ე მუხლის მიხედვით, გადაცდომად არის გამოცხადებული ნარკოტიკული საშუალების მისი ანალოგის ან პრეკურსორის მცირე ოდენობით უკანონო დამზადება, შექმნა, შენახვა, გადაზიდვა, გადაგზავნა ან/და ექიმის დანიშნულების გარეშე მოხმარება. აქედან გამონაკ-

ლისია, მცენარე კანაფი და მისგან დამზადებული მარიხუანა, რომლის მოხმარებაზეც პასუხისმგებლობა არ დგება საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილების გამო.¹ ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ გადაცდომად არ მიიჩნევა ფსიქოტროპული, ახალი ფსიქოაქტიური ნივთიერების ან ძლიერმოქმედი ნივთიერების უკანონო ბრუნვასთან დაკავშირებული რომელიმე ქმედება.

II. სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარების საფუძველი

„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“ კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტი ხაზგასმით მიუთითებს იმ კრიტერიუმებს, რომლებიც განმსაზღვრელია საქართველოში სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ნივთიერებათა I, II, III და IV სიებში შესატანად. ეს კრიტერიუმები ალტერნატიულად კი არ მიიღება მხედველობაში, არამედ ერთდროულად უნდა მოხდეს მათი გათვალისწინება. სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებულ ნივთიერებათა ოთხი დასახელებული ცხრილიდან რომელიმეში შეტანის საფუძველია:

- 1) მათზე დამოკიდებულების ჩამოყალიბების მაღალი პოტენციალი;
- 2) მათი გავრცელების საშიშროება;
- 3) ზემოქმედების ხანგრძლივობის საშიშროება;
- 4) სოციალური მნიშვნელობის საშიშროება;
- 5) ქვეყნის მოსახლეობის ჯანმრთელობისათვის საშიშროება.

მაშასადამე, აღნიშნული პრინციპული ხასიათის დებულებები მხედველობაში მიიღება სამი უმთავრესი კუთხით:

- 1) ესა თუ ის ნივთიერება უნდა დაექვემდებაროს თუ არა სპეციალურ კონტროლს;
- 2) ამა თუ იმ ნივთიერების რომელი ოდენობიდან უნდა დადგეს ადმინისტრაციულსამართლებრივი პასუხისმგებლობა და რომელი ოდენობიდან სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა;

¹ იხ. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2018 წლის 30 ივლისის №1/3/1282 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქეები – ზურაბ ჯაფარიძე და ვახტანგ მეგრელიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ.“

3) შესაბამისი ნარკოტიკულ დანაშაულის საგნის რა ოდენობამ უნდა დაამძიმოს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა.

„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“ კანონის დანართი №2 უკანონო მფლობელობიდან ან ბრუნვიდან ამოღებული ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების წონა სამი ნიშნულის მიხედვით ყოფს: 1) მცირე ოდენობა; 2) დიდი ოდენობა; 3) განსაკუთრებით დიდი ოდენობა.

აღნიშნული კლასიფიკაცია ზოგადი ხასიათისაა, რაც იმას ნიშნავს, რომ ზოგიერთი ნარკოტიკულ საშუალებას (და არა ფსიქოტროპულ ნივთიერებას) არ გააჩნია მცირე ოდენობა ან დიდი ოდენობა. ასევე ზოგიერთი მცირე ოდენობის ნარკოტიკული საშუალება იწვევს ადმინისტრაციულსამართლებრივ პასუხისმგებლობას, ხოლო შესაბამისი წონის ნიშნულზე მეტი, იწვევს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას.

III. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო პრაქტიკა ზოგიერთი ნარკოტიკული საშუალების შენახვასა და მოხმარებასთან დაკავშირებით

შესაბამისი ნარკოტიკული დანაშაულის საგნის დახასიათებისას არაერთ საგულისხმო მინიშნებას შეიცავს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ დადგენილი პრაქტიკა. საკონსტიტუციო სასამართლოს ორ ნარკოტიკულ საშუალებასთან მიმართებით აქვს მიღებული გადაწყვეტილებები. ასეთი ნარკოტიკული საშუალებებია: **კანაფი** ანუ მისგან ნაწარმოება ე.წ. მარიხუანა და **დეზომორფინი**.

ნარკოტიკული დანაშაულის საგანზე საუბრისას ყურადღებას იპყრობს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 24 ოქტომბრის №1/4/592 გადაწყვეტილება, საიდანაც ირკვევა, რომ მოსარჩელე მხარე მოითხოვდა საქართველოს კონსტიტუციის მე-17 მუხლის მე-2 პუნქტთან მიმართებით საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 260-ე მუხლის მე-2 ნაწილის სიტყვების „ისჯება თავისუფლების აღკვეთით ვადით შვიდიდან თოთხმეტ წლამდე“ იმ ნორმატიული შინაარსის

არაკონსტიტუციურად ცნობას, რომელიც აწესებს სასჯელს დიდი ოდენობით ნარკოტიკული საშუალება – **გამომშრალი მარიხუანის** შეძენა-შენახვისთვის. ხაზი უნდა გაისვას იმას, რომ მოსარჩელე მოითხოვდა არა საერთოდ სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის გაუქმებას **გამომშრალი 69** გრამი მარიხუანის პირადი მოხმარების მიზნებისთვის შეძენის და შენახვის გამო, არამედ თავისუფლების აღკვეთის გამოყენებას.²

იმის მიუხედავად, რომ ეს გადაწყვეტილება მრავალმხრივ არის საინტერესო, აქ განხილული იქნება მხოლოდ ის ნაწილი, რომელიც კიდევ ერთხელ გამოააშკარავებს ქართულ სამართლებრივ სინამდვილეში არსებულ სირთულეებს.

პირველ რიგში, უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ დააკმაყოფილა სარჩელი, რის საფუძველზეც ნარკოტიკული საშუალება – **გამომშრალი მარიხუანის 70** გრამამდე პირადი მოხმარების მიზნებისთვის **შეძენის და შენახვის გამო სასჯელის სახით თავისუფლების აღკვეთის** გამოყენება არაკონსტიტუციურად გამოცხადდა. ორი წლის შემდეგ კი უკვე საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ განჩინების საფუძველზე ნარკოტიკული საშუალება – ნედლი მარიხუანის **100** გრამამდე პირადი მოხმარების მიზნებისთვის **შეძენის და შენახვის გამო სასჯელის სახით თავისუფლების აღკვეთის** გამოყენება არაკონსტიტუციურად გამოცხადდა.³

მეორე, მოსარჩელი სავსებით მართებულად აღნიშნავს, რომ: „ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონის №1 დანართის პირველ და მე-2 სიაში, რომელიც ითვალისწინებს შესაბამისად ბრუნვისთ-

ვის მკაცრად შეზღუდული და შეზღუდული ნარკოტიკული საშუალებების ჩამონათვალს, მოცემულია კანაფი, თუმცა აღნიშნულ სიაში მარიხუანა შეტანილი არ არის. მოსარჩელე მიუთითებს, რომ მარიხუანა მოცემულია ამავე კანონის მე-2 დანართით გათვალისწინებულ ნუსხაში, რომელიც თითოეული ნარკოტიკული საშუალებისთვის მხოლოდ ოდენობებს განსაზღვრავს. შესაბამისად, მოსარჩელე მიიჩნევს, რომ არსებული კანონმდებლობით, მარიხუანა, თავისთავად, არ შედის აკრძალულ ნივთიერებათა კატეგორიაში, ამ კუთხით, კანონმდებლობა არ არის საკმარისად გამჭვირვალე და იძლევა მისი ორაზროვანი ნაკითხვის/ინტერპრეტირების შესაძლებლობას. აღნიშნულიდან გამომდინარე კი, ხდება პირის დასჯა იმ ქმედებისთვის, რომელიც კანონმდებლობით მკაფიოდ არ არის დასჯად ქმედებად მიჩნეული.“⁴

მესამე, „მოსარჩელის წარმომადგენლის განმარტებით, ნივთიერება, რომელიც მარიხუანას აქცევს ნარკოტიკულ საშუალებად, არის ტეტრაჰიდროკანაბინოლი, რომლის შემცველობაც სხვადასხვა მცენარის შემთხვევაში არის განსხვავებული და სწორედ მასზეა დამოკიდებული მარიხუანის მოხმარებისაგან გამომწვეული ნარკოტიკული თრობის ხარისხი. მისი მითითებით, პირისთვის მარიხუანის აღმოჩენისას **არ ხდება ექსპერტიზის ჩატარება** (ხაზგასმა ჩემია – ი.დ.) იმის დასადგენად, თუ რა მოცულობით შეიცავს ის აღნიშნულ ნივთიერებას, რის გამოც, შესაძლოა პირი დაისაჯოს ნარკოტიკული თრობისათვის სრულიად უფარგისი მარიხუანის შენახვის შემთხვევაშიც კი.“⁵

საქმეზე მოწვეული სპეციალისტ დავით ანდლულაძის „განმარტებით, მხოლოდ მცენარის რაოდენობა ვერ იქნება მისგან მომდინარე საშიშროების შეფასების სათანადო მახასიათებელი, თუმცა მხედველობაშია მისაღები ის ფინანსური რესურსებიც, რომელიც სახელმწიფოს ნარკოტიკული საშუალების შემცველობის განსაზღვრის სრულყოფილი

² იხ. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 24 ოქტომბრის №1/4/592 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქე ბექა ნიქარიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“.

³ იხ. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 15 თებერვლის №3/1/855 განჩინება, „ბოლნისის რაიონული სასამართლოს კონსტიტუციური წარდგინება საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 260-ე მუხლის პირველი ნაწილის იმ ნორმატიული შინაარსის კონსტიტუციურობის თაობაზე, რომელიც ითვალისწინებს სასჯელის სახით თავისუფლების აღკვეთის გამოყენების შესაძლებლობას ნარკოტიკული საშუალება „ნედლი მარიხუანის“ პირადი მოხმარების მიზნებისთვის შეძენისა და შენახვის გამო.“

⁴ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 24 ოქტომბრის №1/4/592 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქე ბექა ნიქარიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, I-16.

⁵ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 24 ოქტომბრის №1/4/592 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქე ბექა ნიქარიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, I-19.

მეთოდების უზრუნველსაყოფად დასჭირდება. სპეციალისტის მტკიცებით, შესაბამისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის არსებობის შემთხვევაში, **მიზანშეწონილი იქნებოდა მცენარეში შემავალი აქტიური ნივთიერების და არა – მცენარის მასის გაზომვა** (ხაზგასმა ჩემია – ი.დ.), თუმცა აღნიშნული საშუალების არარსებობის პირობებში მცენარის მასის განსაზღვრაზე უკეთესი ალტერნატივა არ არსებობს მისგან მომდინარე საზოგადოებრივი საშიშროების ხარისხის შესაფასებლად.⁶

მაშასადამე, თვით სასამართლოში მხარეების მიერ გამოთქმული მოსარებებიდან გამომდინარე შეიძლება რამდენიმე მნიშვნელოვანი დასკვნის გაკეთება:

- 1) მართებულია ის მოსაზრება, რომ ნივთიერება რომელიც მარიხუანას აქცევს ნარკოტიკულ საშუალებად, არის ტეტრაჰიდროკანაბინოლი;
- 2) სწორია ის პოზიცია, რომლის მიხედვითაც, ტეტრაჰიდროკანაბინოლის შემცველობა სხვადასხვა მცენარის შემთხვევაში განსხვავებულია;
- 3) ტეტრაჰიდროკანაბინოლის შემცველობაზე დამოკიდებული მარიხუანის მოხმარებისაგან გამომწვეული ნარკოტიკული თრობის ხარისხი. აქვე დამატებით უნდა აღინიშნოს, რომ თრობის ხარისხს განაპირობებს არამხოლოდ ტეტრაჰიდროკანაბინოლის შემცველობა, არამედ თვით მომხმარებლის პიროვნული მახასიათებლები. იურიდიულ ლიტერატურაში მართებულად არის მითითებული, რომ ჩვეულებრივი დოზა სხვადასხვა ადამიანისთვის სხვადასხვაა, რაც დამოკიდებულია იმაზე, თუ როგორი მომხმარებელია: ექსპერიმენტატორი, არასტაბილური თუ სტაბილური.⁷ მოსარჩელი მხარე და სასამართლოში მონაწილე პირები სავსებით კარგად ერკვევიან მარიხუანის ბოტანიკურ თვისებებში. მართლაც, მარიხუანა, რომელიც კანფისგან მზადდება ერთმანეთისგან განსხვავებული ხარისხის ნარკოტიკული თრობის გამომწვევია, რაც, უპირველეს ყოვლისა, თვით აღნიშნულ მცენარეში ტეტრაჰიდროკანაბინოლის შემცველობითაა გამომწვეული, ხოლო ამ უკანასკნელის შემცველობა დამოკიდებულია კანაფის წარმოშობის ქვეყანაზე,

დამუშავების ხარისხზე, შენახვის პირობებზე და ხანგრძლივობაზე.

4) მოწვეული სპეციალისტი ხაზს უსვამს იმ სამწუნხარო გარემოებას, რომელიც საქართველოში მარიხუანას ექსპერტიზასთან დაკავშირებულ ლაბორატორიული კვლევის მატერიალურ-ტექნიკური რესურსის არარსებობას უკავშირდება. კერძოდ, იგი მართებულად მიუთითებს, რომ მიზანშეწონილია მცენარეში შემავალი აქტიური ნივთიერების და არა – მცენარის მასის გაზომვა, თუმცა აღნიშნული საშუალების არარსებობის პირობებში მცენარის მასის განსაზღვრაზე უკეთესი ალტერნატივა არ არსებობს მისგან მომდინარე საზოგადოებრივი საშიშროების ხარისხის შესაფასებლად.⁸ შესაძლებელია, წონით უფრო მეტმა მარიხუანამ ნაკლები რაოდენობის ადამიანთა და ნაკლები ნარკოტიკულ თრობა გამოიწვიოს, ვიდრე უფრო მცირე წონის ნარკოტიკმა. შესაბამისად, ეს ყოველივე გვაძლევს იმის დასკვნის გაკეთების საშუალებას, რომ მარიხუანის უკანონო ბრუნვის საშიშროება მდგომარეობას არა მის **წონაში**, არამედ მის ქიმიურ თვისებებში, რაც ადამიანზე ცენტრალურ ნერვულ სისტემაზე ფარმაკოლოგიურ ზემოქმედებასა და ნარკოტიკულ თრობას იწვევს. შესაბამისად, მარიხუანის მთლიანი მასის გრამების მიხედვით გაზომვა და ზემოაღნიშნული შესაბამისი ოდნებობის საფუძველზე ქმედებათა დეკრიმინალიზაციის საკითხი საკმაოდ გაუმართავად გამოიყურება.

დაბოლოს, როგორც ზემოთ აღინიშნა, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს გადანყვეტილებით გაუქმებულია საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 45-ე მუხლით დანესებული პასუხისმგებლობა მარიხუანის ექიმის დანიშნულების გარეშე მოხმარებისთვის. მაშასადამე, საქართველოს კანონმდებლობით მარიხუანის **მოხმარებას** სახელმწიფოს მხრიდან არანაირი იძულებითი ხასიათის ღონისძიება არ მოჰყვება. თუმცა აღნიშნულის მიუხედავად, არსებობს პრაქტიკული ხასიათის პრობლემა. კერძოდ, საქართველოში კანაფის შექმნის კანონიერი გზა შეზღუდულია.

⁶ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 24 ოქტომბრის №1/4/592 გადანყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქე ბექა ნიქარიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, I-53.

⁷ იხ. ჯანაშია ჯ., XXI საუკუნის გამოწვევა, თბ., 2002, გვ. 72.

⁸ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 24 ოქტომბრის №1/4/592 გადანყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქე ბექა ნიქარიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, I-53.

IV. მცენარე კანაფის დათესვასთან, კულტივირებასა და მოყვანასთან დაკავშირებული პრობლემები

მას შემდეგ, რაც პირადი მოხმარების მიზნით მცენარე კანაფის და მისგან ნაწარმოები მარიხუანის მოხმარების ან შენახვისთვის სისხლისსამართლებრივი და ადმინისტრაციულსამართლებრივი პასუხისმგებლობა არაკონსტიტუციურად გამოცხადდა, ლოგიკურად უნდა დამდგარიყო მის „მოპოვებასთან“ დაკავშირებული გარკვეული მოქმედებებისთვის სამართლებრივი პასუხისმგებლობის გაუქმების საკითხიც. ამ მხრივ, ყურადღებას იპყრობს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 14 ივლისის №1/9/701,722,725 გადაწყვეტილება, რომლიდანაც ირკვევა, რომ მოსარჩელები ითხოვენ ნარკოტიკული საშუალება – კანაფის (მცენარე) პირადი მოხმარების მიზნით უკანონოდ დათესვის ან მოყვანისათვის სასჯელის სახით ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას, საქართველოს კონსტიტუციის მე-17 მუხლის მე-2 პუნქტთან მიმართებით საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 265-ე მუხლის სამივე ნაწილით გათვალისწინებული იმ ნორმატიული შინაარსის არაკონსტიტუციურად გამოცხადებას.⁹ სამწუხაროდ, უნდა აღინიშნოს ერთ შეუსაბამობაზე, კერძოდ, დავის საგანში კულტივირებაზე მითითება გვხვდება მხოლოდ ერთ სარჩელში, ისიც დიდ ოდენობაზე.¹⁰

აღნიშნულ გადაწყვეტილებაში ყველაზე მთავარია ისაა, რომ მოსარჩელები ითხოვენ პირადი მოხმარების მიზნით კანაფის დათესვის ან მოყვანისთვის (როგორც აღინიშნა, კულტივირებაზე მითითება გვხვდება მხოლოდ ერთ სარჩელში, ისიც დიდ ოდენობაზე) სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის არა საერთოდ გაუქმებას, არამედ სანქციის სახით დადგენილი თავისუფლების აღკვეთის არაკონსტიტუციურად ცნობას.

⁹ იხ. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 14 ივლისის №1/9/701,722,725 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქეები ჯამბულ გვიანიძე, დავით ხომერიკი და ლაშა გაგიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ.“

¹⁰ იხ. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 14 ივლისის №1/9/701,722,725 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქეები ჯამბულ გვიანიძე, დავით ხომერიკი და ლაშა გაგიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ,“ დავის საგანი.

სისხლის სამართლის კოდექსში არსებული ხარვეზებისა და საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილების ფონზე შექმნილი ნორმატიული სურათი საშუალებას იძლევა განისაზღვროს ის ნაკლოვანებანი, რომლებიც არსებობს და ნორმაშეფარდებით საქმიანობას ხელს შეუშლის მომავალში: 1) სსკ-ის 265-ე მუხლის სამივე ნაწილით თავისუფლების აღკვეთა დაწესებული ნარკოტიკული საშუალების შემცველი მცენარის დათესვის, მოყვანისა და კულტივირებისთვის. გამონაკლისია აღნიშნული მუხლის 1-ლი ნაწილი, სადაც **ჯარიმა** გვევლინება თავისუფლების აღკვეთის ალტერნატივად. დღესდღეობით დიდი და განსაკუთრებით დიდი ოდენობით მცენარე კანაფის დათესვა და მოყვანა პირადი მოხმარების მიზნით ვერ გამოიწვევს რეალურად სასჯელის დაკისრებას, რადგან თავისუფლების აღკვეთის გამოყენება არაკონსტიტუციურია. თუმცა, თუკი მცირე ოდენობასთან გვაქვს საქმე, მაშინ კანონის სიტყვა-სიტყვითი განმარტებით შესაძლებელია ჯარიმის დაწესება, რაც ალოგიკურია, რადგან თუკი ჯარიმის გამოყენება არ შეიძლება დიდ და განსაკუთრებით დიდ ოდენობაზე, მით უფრო არ შეიძლება მცირე ოდენობაზე ჯარიმის გამოყენება.

2) სსკ-ის 265-ე მუხლში მოცემული დანაშაულის შემადგენლობა ალტერნატიულ ქმედებად იცნობს ნარკოტიკული საშუალების შემცველი მცენარის „კულტივირებასაც.“ სამწუხაროდ, სამივე სარჩელში არ არის მოთხოვნილი კულტივირებისთვის დაწესებული თავისუფლების აღკვეთის არაკონსტიტუციურად გამოცხადება. მხოლოდ ერთ სარჩელშია მინიშნული კულტივირებაზე, ისიც დიდ ოდენობით კანაფის შემთხვევაში. შესაბამისად, იქმნება ალოგიკური სიტუაცია: **თავისუფლების აღკვეთა** არ შეიძლება შეეფარდოს მცენარე კანაფის დამთესვას და მომყვანს, ხოლო თუ კი საქმე ეხება განსაკუთრებით დიდი ოდენობით მცენარე კანაფის კულტივირებას, მაშინ შეიძლება სასჯელის გამოყენება. საყოველთაოდ, ცნობილია, რომ კანაფის დათესვას, უმეტეს შემთხვევაში, მის მოყვანამდე ყოველთვის მოჰყვება კულტივირება. თვით მცენარე კანაფის პირადი მოხმარების მიზნით კულტივირება კი არ შეიძლება დათესვაზე ან მოყვანაზე საშიშ ქმედებად მივიჩნოთ.

დასკვნის სახით უნდა ითქვას, რომ სისხლის სამართლის კოდექსი გარკვეულ პრობლემებს შეუქმნის მოსამართლეს, თუკი მხოლოდ სიტყვა-სიტყვი-

თი ინტერპრეტაციით შემოიფარგლება. კერძოდ, მცირე ოდენობით პირადი მოხმარების მიზნით მცენარე კანაფის კულტივირებისთვის შეიძლება დადგეს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა კანონის სიტყვა-სიტყვითი განმარტებით, ხოლო დიდი ოდენობისთვის არა (ცხრილი იხილეთ ქვემოთ). მაშასადამე, აქ მოსამართლემ ყოველთვის ნორმის ლოგიკურ განმარტებას უნდა მიმარ-

თოს, რადგან შეუძლებელია არ ისჯებოდეს „უფრო დიდი“ და ისჯებოდეს „უფრო პატარა“. ერთიანი სასამართლო პრაქტიკის დამკვიდრებისათვის და გარკვეული გაუგებრობების თავიდან ასაცილებლად აუცილებელია დროის მცირე მონაკვეთში სისხლის სამართლის კოდექსში საკანონმდებლო ცვლილებების და დამატებების შეტანა.

	დათესვა			კულტივირება			მოყვანა		
	მცირე	დიდი	განს. დიდი	მცირე	დიდი	განს. დიდი	მცირე	დიდი	განს. დიდი
ჯარიმა	ღიახ	არა	არა	ღიახ	არა	არა	ღიახ	არა	არა
თავისუფლების აღკვეთა	ღიახ	ღიახ	ღიახ	ღიახ	ღიახ	ღიახ	ღიახ	ღიახ	ღიახ
	(არაკონსტიტუციურია)	(არაკონსტიტუციურია 64 გრამამდე)	(არაკონსტიტუციურია 266 გრამამდე)	(არაკონსტიტუციურია ლოგიკურად)	(არაკონსტიტუციურია 151 გრამამდე)		(არაკონსტიტუციურია)	(არაკონსტიტუციურია 64 გრამამდე)	(არაკონსტიტუციურია 266 გრამამდე)

V. ტერმინი მარიხუანა

„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“ კანონი მცენარე კანაფს განმარტავს, როგორც Cannabis-ის გვარის ნებისმიერ სახეობას (მე-3 მუხლის პ¹ „გ“ ქვეპუნქტი).

რაც შეეხება კანაფს, აღნიშნული კანონი მას ცალკე განმარტავს, როგორც „მცენარე კანაფის ნვეროები ყვავილებითა და ნაყოფით (გარდა ფოთლებისა და თესლებისა, რომელთაც არ ახლავთ მცენარის ნვეროები), თუ მათგან არ არის გამოყოფილი ნებისმიერი დასახელების მქონე ფისი (მე-3 მუხლის პ² ქვეპუნქტი).“ კანონიდან ნათლად ირკვევა, რომ ეს სხვა არაფერია თუ არა მარიხუანას დასამზადებელი ნედლეული. ასევე საინტერესოა, რომ აღნიშნული კანონის დანართი №1 ცხრილებში აღნიშნული არ არის მარიხუანა, ხოლო დანართი №2 მოცემულ ცხრილში, სადაც განსაზღვრულია ნარკოტიკული დანაშაულის საგანთა ოდენობები, მარიხუანა ცალკე არის მოხსენიებული კანაფთან ერთად. შესაბამისად, გაუგებარია სამი რამ:

1) **„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“** საქართველოს კანონის დანართი №1-ის 82-ე ჰორიზონტალურ გრაფაში აღწერილია კანაფი (CANNABIS), 83-ე ჰორიზონტალურ გრაფაში – კანაფის ექსტრაქტი და ნაყენი (EXTRACTS AND TINCTURS OF CANNABIS), 84-ე ჰორიზონტალურ გრაფაში აღწერილია კანაფის ზეთი (CANNABIS OIL), ხოლო 85-ე ჰორიზონტალურ გრაფაში კანაფის ფისი (CANNABIS RESIN). შესაბამისად, სახეზეა კანონის ხარვეზი. კერძოდ, თუკი №1 დანართით მოცემულ ცხრილებში ცალკე მოცემული არ არის მარიხუანა (რომელიც რეალურად კანაფია), მაშინ, გაუგებარია, როგორ შეიძლება კანონმა განსაზღვროს მარიხუანის ოდენობები.

2) **„ნარკოტიკული საშუალებების შესახებ“** გაეროს 1961 წლის კონვენციისა და **„ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების უკანონო ბრუნვის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ“** გაეროს 1988 წლის კონვენციაში მოხსენიებულია კანაბისი და კანაბისის ფისი და არა მარიხუანა.

„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“ მე-2 მუხლის მიხედვით, „საქართველოს კანონმდებლობა სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული ნივთიერებებისა და ნარკოლოგიური დახმარების თაობაზე ეფუძნება საქართველოს კონსტიტუციას, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს და შედგება ამ კანონისგან, სხვა კანონებისა და მათ საფუძველზე შემუშავებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებისგან.“ გამოდის, რომ ამ მხრივ, ეროვნული კანონმდებლობა შესაბამისობაში არ არის კონვენციებთან.

საინტერესოა, რომ **„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“** კანონის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, „I და II სიაში შეტანილი სპეციალურ კონტროლს დაქვემდებარებული ნივთიერების წამლის ფორმის (ტაბლეტი, კაფსულა, ამპულა და სხვა) ოდენობა განისაზღვრება გრამებში, სუფთა ნივთიერებაზე გადაანგარიშებით, მისი შემავსებლების (შაქარი, წყალი, სახამებელი და სხვა) გარეშე, ხოლო პრეპარატის ან ნარევის შემთხვევაში – იმ ნივთიერების გარეშე, რომელიც არ ექვემდებარება სპეციალურ კონტროლს.“ ასეთივე მითითება არის **დანართი №2** მე-4 შენიშვნაში: „ნარკოტიკულ საშუალებათა ოდენობები მოცემულია და განისაზღვრება მათი შემავსებლების (ფქვილი, შაქარი, სახამებელი, სამკურნალო საშუალება და სხვა) გარეშე.“

შესაბამისად, თუკი კანონი პირდაპირ გვეუბნება, რომ მხოლოდ ის ნივთიერებები უნდა მივიღოთ მხედველობაში, რაც კონტროლს ექვემდებარება, მაშინ ლოგიკურად გაუგებარია რატომ უნდა იქნეს ერთმანეთისგან განსხვავებული მშრალი და ნედლი მარიხუანა. კერძოდ, თუკი ნედლი მარიხუანა უფრო მეტ წყალს შეიცავს, კანონის მიხედვით, ეს წყალი მხედველობაში არ იქნება მიღებული. მაშასადამე, რჩება ერთი დასკვნის გაკეთების საშუალება, რომ პრაქტიკაში მარიხუანის ოდენობა იზომება არა მასში შემავალი კონტროლს დაქვემდებარებული ნივთიერებების წონის მიხედვით, არამედ მარიხუანის მთლიანი წონის მიხედვით, რაც ალოგიკური და კანონსაწინააღმდეგოა.

მცენარე კანაფის ოდენობის განსაზღვრის პრაქტიკის მანკიერება კარგად არის წარმოჩენილი ერთ-ერთ საკონსტიტუციო სარჩელში. კერ-

ძოდ, „მოსარჩელე მხარის წარმომადგენელთა განცხადებით, ნარკოტიკული საშუალების შემცველი მცენარე – კანაფის ოდენობის დადგენისას არაერთგვაროვანი პრაქტიკაა დამკვიდრებული, რაც სადავო ნორმის არაკონსტიტუციურობას უსვამს ხაზს. კერძოდ, **№725** კონსტიტუციური სარჩელის თანახმად, მოსარჩელის მფლობელობაში აღმოჩენილი კანაფის ოდენობის განსაზღვრისას მხედველობაში იქნა მიღებული მცენარის ის ნაწილებიც, რომლებიც უვარგისია ნარკოტიკული საშუალების დასამზადებლად, კერძოდ, მისი ღერო და გვერდითი ტოტები, ხოლო **№722** კონსტიტუციური სარჩელის შემთხვევაში ამოღებული კანაფის ოდენობა დადგინდა მცენარის ზემოაღნიშნული ნაწილების წონის გათვალისწინებლად.“¹¹

„მოსარჩელე მხარის განმარტებით, ნივთიერება, რომელიც მცენარე კანაფს აქცევს ნარკოტიკულ საშუალებად, არის ტეტრაჰიდროკანაბინოლი, რომლის შემცველობაც სხვადასხვა მცენარის შემთხვევაში არის განსხვავებული და სწორედ მასზეა დამოკიდებული ნარკოტიკული თრობის ხარისხი. კანაფის აღმოჩენისას არ ხდება ექსპერტიზის ჩატარება იმის დასადგენად, თუ რა ოდენობის ტეტრაჰიდროკანაბინოლს შეიცავს მოცემული მცენარე, რის გამოც, შესაძლოა, პირი დაისაჯოს ნარკოტიკული თრობისათვის სრულიად უვარგისი მცენარის მოყვანის შემთხვევაშიც. აღნიშნული გარემოების გათვალისწინებით, მცენარე კანაფის უკანონოდ დათესვის, მოყვანის ან კულტივირების გამო პირის პასუხისგებაში მიცემისას მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული არა თავად მცენარის წონა, არამედ მასში შემავალი ნარკოტიკული ნივთიერების – ტეტრაჰიდროკანაბინოლის ოდენობა.“¹²

3) დაბოლოს, მარიხუანა არ არის იურიდიული ტერმინი იგი არის მცენარე კანაფისგან დამზადებული ნარკოტიკული საშუალების ჟარგონი.

¹¹ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 14 ივლისის №1/9/701,722,725 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქეები ჯამბულ გვიანიძე, დავით ხომერიკი და ლაშა გაგიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ,“ I-9.

¹² საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 14 ივლისის №1/9/701,722,725 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქეები ჯამბულ გვიანიძე, დავით ხომერიკი და ლაშა გაგიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ,“ I-10.

მარიხუანა (ესპ. *marijuana, marihuana*) კანაფისგან მიიღება. ანაშა მარიხუანისა და ჰაშიშის ჟარგონული დასახელებაა. მარიხუანა ჩვენს ქვეყანაში, როგორც ჟარგონი, საბჭოთა კავშირში ჩუიის ველეზიდან აღნიშნული პროდუქტის შემოტანის შემდეგ, 1970-იანი წლებიდან იხმარება. ბუნებრივია, არავინ უარყოფს იმას, რომ ე.წ. მარიხუანა არის არა მთლიანად კანაფის ნებისმიერი ნაწილისგან ნაწარმოები ნარკოტიკული საშუალება, არამედ მხოლოდ მცენარე კანაფის ზედა ნაწილის დანვრილმანებული ფოთლები ყვავილებით. თუმცა ეს ჯერ კიდევ არ იძლევა იმის საფუძველს, რომ საკანონმდებლო რეგულაციებში ცალკე გამოიყოს კანაფის გვერდით მარიხუანა. ამაზე ისიც მეტყველებს თუნდაც, რომ ნებისმიერი ნარკოტიკული საშუალების შემცველი მცენარის ყოველი ნაწილი კი არ გამოიყენება მოსახმარად, არამედ მხოლოდ ის ნაწილი, სადაც მალალია ის შესაბამისი ნივთიერებები, რაც ნარკოტიკის დამზადების საშუალებას იძლევა.

„დღეს მსოფლიოში *Canabis sativa* კანაფის ტიპისა და კანაფისებრთა ოჯახის წარმომადგენლის ბოტანიკური სახელწოდებაა. იგი მალალი, ერთწლიანი, ხისმაგვარი ოროჯახა ბუჩქოვანი მცენარეა, რომელსაც უფრო მარიხუანას სახელით იცნობენ.“¹³

„კანაფის მცენარე რამდენიმე აქტიურ ალკო-

ლოიდს შეიცავს. მათგან უმთავრესია ტეტრაჰიდროკანაბინოლი (*Tetrahydrocannabinols – THC*), სწორედ იგია ყველაზე აქტიური ალკალოიდი და როგორც მეცნიერები ფიქრობენ, იგი ისეთ რეაგენტებს შეიცავს, რომლებიც ჰალუცინაციებს იწვევს. ალკალოიდთა უმეტესობა იკარგება გახმობისას, მაღალ ტემპერატურაზე შენახვისას ან დაბალ ტემპერატურაზე მცირე ხნით შენახვის შედეგადაც. ისინი შედარებით მდგრადები არიან ზომიერ ტემპერატურაზე.“¹⁴

„ბუნებაში გვხვდება კანაფის მცენარის ორი ჯიშის: ერთი არის ფისის გამომყოფი, მეორე – ბოჭკოს მწარმოებელი. *THC* უმეტესად გვხვდება მცენარის ზემოთა ნაწილში ყვავილის გარშემო განლაგებულ ფოთლებში (გვირგვინში), აგრეთვე იმ ყვავილებში, რომლებიც ფისს იძლევიან.“¹⁵

„მარიხუანას თავადაპირველი სახელის კვალი – კანაფი ჯერ კიდევ ანტიკურ ხანაში დაიკარგა. ცნობილი ექპერტი მ. გრეი აღნიშნავს, რომ ბერძნულში იგი სპარსულიდან, კერძოდ, სიტყვიდან *Kanab* არის შემოსული.“¹⁶

„მცენარეში აქტიური ინგრედიენტის არამდგრადი ბუნების გამო ლაბორატორიული ანალიზის გარეშე შეუძლებელი ხდება დადგინდეს ეიფორიული მდგომარეობისთვის საჭირო დოზა.“¹⁷

უკანონო მფლობელობიდან ან ბრუნვიდან ამოღებული ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების მცირე, დიდი და განსაკუთრებით დიდი ოდენობების ნუსხა
დანართი №2

№	მცენარის, ნივთიერებისა და პრეპარატის დასახელება	ოდენობა (გრამებში)		
		მცირე	დიდი	
1	2	3	4	5
ნარკოტიკული საშუალებები				
73	მცენარე კანაფი	10	140	750
74	კანაფის ექსტრაქტი და ნაყენი	-	1	1
75	კანაფის ზეთი	-	1	1
76	კანაფის ფისი	0,05	0,5	5
92	მარიხუანა			
	- გამომშრალი	5	70	500
	- ნედლი	10	140	1000

¹⁴ ჯანაშია ჯ., დასახ. ნაშრ., გვ. 72.

¹⁵ ჯანაშია ჯ., დასახ. ნაშრ., გვ. 72.

¹⁶ ჯანაშია ჯ., დასახ. ნაშრ., გვ. 72.

¹⁷ ჯანაშია ჯ., დასახ. ნაშრ., გვ. 72.

¹³ ჯანაშია ჯ., დასახ. ნაშრ., გვ. 70.

VI. ნარკოტიკული საშუალებებისთვის დადგენილ საწყის ოდენობებთან დაკავშირებული პრობლემა

ერთ-ერთი საკითხი, რომელიც თეორიულთან ერთად დიდ პრაქტიკულ პრობლემასთან არის დაკავშირებული, არის ზოგიერთი ნარკოტიკული საშუალებებისთვის იმ მინიმალური ოდენობების განუსაზღვრელობა, რომლიდანაც უნდა დაიწყოს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა. **„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“** კანონის შესაბამის ცხრილში მსგავსი ნარკოტიკული საშუალება არაერთია.

ეს პრობლემა ნათლად წარმოჩინდა სასამართლო პრაქტიკაშიც. კონსტიტუციური სარჩელის შეტანის საფუძველი გახდა შემდეგი გარემოება:

„მოსარჩელეს პირადი ჩხრეკისას თან აღმოაჩინდა 0,00009 გრამი ნარკოტიკული საშუალება დეზომორფინი და ბრალდებულად იქნა ცნობილი საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 260-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით (2015 წლის 8 ივლისის რედაქცია) გათვალისწინებული დანაშაულის ჩადენისთვის, კერძოდ, დიდი ოდენობით ნარკოტიკული საშუალება – დეზომორფინის დამზადება-შენახვისთვის. საქმის არსებითი განხილვის სხდომაზე ცნობილი გახდა, რომ, სადავო ნორმის საფუძველზე, მოსარჩელეს შეეფარდა 5 წლით თავისუფლების აღკვეთა, რაც ჩაეთვალა პირობით და დამატებით სასჯელად დაენიშნა საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომა 400 საათის ოდენობით.“¹⁸

მოსარჩელისთვის პრობლემური იყო „არა, ზოგადად, დეზომორფინის დამზადების, შექმნისა და შენახვისათვის დაწესებული სანქცია, არამედ სისხლის სამართლის კოდექსის 260-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მხოლოდ ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც სასჯელის სახედ ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას 0,00009 გ. დეზომორფინის დამზადების, შექმნისა და შენახვისთვის.“¹⁹

¹⁸ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 13 ივლისის №1/8/696 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქე ლაშა ბახუტაშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, I-5.

¹⁹ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 13 ივლისის №1/8/696 გადაწყვეტილება, „საქარ-

მონმემ აღნიშნა, რომ „არ არსებობს ერთიანი სტანდარტი იმასთან დაკავშირებით, თუ რა მოიაზრება ნარკოტიკული საშუალების დიდ ოდენობად და ნარკოტიკული საშუალებების დასჯად ოდენობებს თითოეული სახელმწიფო ინდივიდუალურად, საკუთარ ტერიტორიაზე არსებული პირობებიდან გამომდინარე განსაზღვრავს.“²⁰ მამასადამე, მონმე კარგად ხედავდა იმ საშიშროებას, რომელიც არსებობს სახელმწიფოს ექსკლუზიურ უფლებამოსილებაში საკუთარი შეხედულებისამებრ განსაზღვროს ნარკოტიკული საშუალების დასჯადი ოდენობის მინიმალური ზღვარი. არაა გამორიცხული აბსოლუტურად უწყინარმა, არანაირი საფრთხის შემცველმა ნარკოტიკულმა საშუალებამ გამოიწვიოს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, თუკი კანონს სიტყვა-სიტყვით განვმარტავთ.

„ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“ კანონის დანართი №2-ის 33-ე პარიზონტალური გრაფით განსაზღვრულია დეზომორფინის ოდენობები. მოცემული რეგულაციის თანახმად, აღნიშნულ ნარკოტიკულ საშუალებას არ გააჩნია მცირე და სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის საწყისი ოდენობები. შესაბამისად, „ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“ საქართველოს კანონის დანართი №2-ის შენიშვნის მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტიდან გამომდინარე, დეზომორფინის ნებისმიერი ოდენობა, რომელიც არ აღემატება ერთ გრამს, წარმოადგენს დიდ ოდენობას, განურჩევლად იმისა, გამოყენებადია თუ არა იგი მოსახმარად.“²¹

საკონსტიტუციო სასამართლომ დააკმაყოფილა სარჩელი. საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებაში ვკითხულობთ, რომ:

თველოს მოქალაქე ლაშა ბახუტაშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-6.

²⁰ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 24 ოქტომბრის №1/4/592 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქე ბექა ნიქარიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-42.

²¹ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 13 ივლისის №1/8/696 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქე ლაშა ბახუტაშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-12.

„იმისთვის, რომ დეზომორფინის შექცენამ, შენახვამ ან დამზადებამ დასახელებულ სიკეთეს საფრთხე შეუქმნას, აუცილებელია, რომ სახეზე იყოს მისი ის ოდენობა, რაც გამოყენებადია მოსახმარად. ბუნებრივია, რომ, რაც უფრო მცირეა დეზომორფინის ოდენობა, მით უფრო ნაკლები ეფექტის მოხდენა შეუძლია მას ადამიანის ჯანმრთელობაზე. მართალია, დეზომორფინი წარმოადგენს ძლიერმოქმედ ნარკოტიკულ საშუალებას, მაგრამ ეს არ ნიშნავს იმას, რომ მისი ნებისმიერი, მიკროსკოპული ოდენობაც კი ავტომატურად უქმნის საფრთხეს საზოგადოებრივ ჯანმრთელობას. მოსარჩელე მხარის განცხადებით, ნარკოტიკული თრობის მისაღწევად გამოიყენება საშუალოდ 0,01 გ. დეზომორფინი, რაც დაახლოებით 111-ჯერ აღემატება მოსარჩელის მიერ სადავოდ გამხდარ ოდენობას. ადამიანის ჯანმრთელობისათვის დეზომორფინის საშიშროებას განაპირობებს მისი მოხმარების შესაძლებლო-

ბა, ამავე დროს, ბუნებრივია, იმისათვის, რომ დეზომორფინი იყოს მოხმარებადი, საჭიროა სახეზე იყოს მისი გარკვეული ოდენობა.“²²

მსგავსი ხასიათის პრობლემები, კერძოდ, თუ რა ოდენობიდან უნდა დაიწყოს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, მრავლად არის „ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებების, პრეკურსორებისა და ნარკოლოგიური დახმარების შესახებ“ კანონში. ეს იმის თქმის საფუძველს გვაძლევს, რომ დეზომორფინის მსგავსად სხვა ნარკოტიკული საშუალების აღმოჩენის შემთხვევაშიც არის იმის საფუძველი, რომ მომზადდეს საკონსტიტუციო სარჩელი. მაშასადამე, აუცილებელია განხორციელდეს საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებიც განსაზღვრავს ნარკოტიკული საშუალებებისთვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის მინიმალურ ოდენობებს.

დანართი №2

უკანონო მფლობელობიდან ან ბრუნვიდან ამოღებული ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების მცირე, დიდი და განსაკუთრებით დიდი ოდენობების ნუსხა

№	მცენარის, ნივთიერებისა და პრეპარატის დასახელება			ოდენობა (გრამებში)
		მცირე	დიდი	განსაკუთრებით დიდი
1	2	3	4	5
ნარკოტიკული საშუალებები				
33	დეზომორფინი	-	1	1

²² საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 13 ივლისის №1/8/696 გადაწყვეტილება, „საქართველოს მოქალაქე ლაშა ბახუტაშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-11.